

I. VILÁGHÁBORÚS EMLÉKMŰ

1933. október 15-én avatták fel a főtéren Cser Károly szobrászművész I. világháborús emlékművét, a Hősök szobrát. Az elesett, elhunyt hősök neveit tartalmazó emléktábla avatására – amit a Fehérek templomának oldalán helyeztek el – 1933. szeptember 14-én került sor.

Az emlékmű megsérült a II. világháború időszakában; egyik mellékalakja megsemmisült és a kommunista hatalomátvétel utáni időszakban, 1951-ben új, már nem központi helyen helyezték el. A szobor főalakját a Fehérek templomának oldalára erősítették, a hősi halottak névsorát feltüntető emléktábla fölé, az épen maradt oroszlánszobrot pedig a Damjanich téren állították fel.

Fördös Attila közel másfél évtizedes „küzdelmé” után, polgármesterségének idején állították fel az emlékművet újra a főtéren. Az emlékmű hiányzó részeit újraöntötték, újbóli felavatására 2015-ben került sor a köztársasági elnök jelenlétében.

A tér hátsó harmadában, a Barátság kutat követő részen helyezkedik el az emlékmű. Az emlékmű három szoborcsoportból áll. A központi csoport négy alakból áll. Középen a harcra hívó, zászlaját lobogtató női alak, körülötte három katona, balról a szuronyal harcra induló, másik oldalon egy gyalogos, míg háta mögött egy összecsucsló áldozat látható. Két oldalcsoport a harckészség és a megdicsőülés témáját ábrázolja. Szimmetrikusan elhelyezett alakok, mindegyiken egy-egy katona és a hősiesség szimbólumaként egy-egy oroszlán. Felirata: *"Váci fiúk! A harc mezején hullottatok*

el mind. Míg magyar él, e szobor hirdeti hős nevetek! ..." (Andor Károly)

„A kompozíció alakjainak egy része valóságos - korhű egyenruhában, korhű fegyverrel megformázva - míg a többi alakja allegorikus. Az alakok mérete, egymáshoz viszonyított elhelyezkedése egyaránt közvetíti Cser Károly szobrász elgondolását. A háborúban részt vevő katona sorsának legfontosabb momentumait jeleníti meg: az eskühöz való hűség, a küzdelem, a végső roham, a halál és a megdicsőülés. (...) A kompozíció mértani középpontjában egy 4,6 m magasságú, jelképes női alak: Hungária magasodik a többi fölé. Alakja rendületlenül bátorságot, erőt sugároz. Ő a győzelem megtestesítője. (...) Mögötte háttérként zászló lobog, s oldalán rá föltekintve egy honvéd, akinek testtartása és tekintete is kifejezi azt a reményt, melyet számára Hungária jelent. E két alak alatt helyezkedik el a harcoló katona figurája, aki szuronyos puskáját tartva feszülten vár a rohamra. (...)Mögöttük haldokló katona, összetört ágyúcsövön, hajadonfővel térdel. A kompozíciót két oldalról egy-egy ülő helyzetben ábrázolt másfél méter magas oroszlán zárja.

Forrás:

Horváth M. Ferenc : Magyarország kincsestára ... Vác. Szülőföld Könyvkiadó, Szombathely, 2016. 94-95. p.

https://www.kozterkep.hu/~25743/I_vilaghaborus_emlekmu_Vac_2015.html

<http://vacipolgar.blogspot.hu/2015/05/az-első-vilaghaborus-emlekmu-atadasa.html>

Kép: <http://www.vaconline.hu/esemenyek/ujjaavattak-vacott-az-i.-vilaghaborus-emlekmuvet-3.html>

Hely: [2600 Vác, Március 15. tér 7.](#)